

Masarykova univerzita
Ekonomicko-správní fakulta
Studijní obor: Veřejná ekonomika

Justice: Soudnictví včetně Ústavního soudu

Seminární práce do předmětu Ekonomika veřejného sektoru

Eliška Zlámalová

2009

Obsah

1. Úvod	3
2. Charakteristika odvětví, včetně poslání, cílů a užiteků. Zařazení odvětví ve veřejném sektoru podle kritéria potřeb	4
2.1. Charakteristika odvětví.....	4
2.2 Zařazení odvětví ve veřejném sektoru podle kritéria potřeb.....	4
3. Institucionální struktura odvětví. Organizace a řízení. Historické aspekty	5
3.1. Institucionální struktura, organizace a řízení	5
Ústavní soud	5
Obecné soudy.....	6
3.2 Historické aspekty	7
4. Uplatnění veřejné volby a kontroly v soudnictví	8
4.1 Kontrola	8
4.2 Volba.....	8
5. Analýza finančních zdrojů.....	8
Kapitola 336 – Ministerstvo spravedlnosti.....	8
Kapitola 358 – Ústavní soud	8
6. Uplatnění faktorů efektivnosti v daném odvětví.....	9
7. Aktuální problémy v soudnictví vč. doložení rešeršemi z informačních zdrojů. Vlastní názor na odvětví.....	10
7.1 Problémy v soudnictví	10
7.2 Vlastní názor na soudnictví.....	12
8. Komparace se stejným odvětvím ve vybrané zemi EU. Provázanost na EU.....	12
8.1 Komparace.....	12
8.2 Provázanost na EU.....	12
9. Přehled legislativy pro dané odvětví	13
10. Závěr	13
Seznam literatury:	14
Přílohy.....	15

1. Úvod

V mé seminární práci se budu zabývat soudnictvím včetně Ústavního soudu. Soudnictví je velmi důležitým článkem veřejného sektoru. Již listina základních práv a svobod říká: „Každý se může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.“¹ Soudnictví je tak podstatným článkem demokratického státu, který se denně dotýká života každého člověka.

V práci nejdříve charakterizuji toto odvětví, poté popíšu institucionální strukturu soudnictví, dále se zaměřím na využití veřejné volby a kontroly, analýzu finančních zdrojů odvětví, uplatnění faktorů efektivnosti, aktuální problémy v soudnictví, komparaci s Německem a nakonec uvedu přehled nejdůležitější legislativy pro toto odvětví.

¹ Listina základních práv a svobod. (Citováno dne 18.12.2009) Dostupný z <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html> >

2. Charakteristika odvětví, včetně poslání, cílů a užitků. Zařazení odvětví ve veřejném sektoru podle kritéria potřeb

2.1. Charakteristika odvětví

Soudnictví vždy patřilo k nejvýznamnějším funkcím státu. Hlavním úkolem soudů a zároveň také cílem je zákonem stanoveným způsobem poskytovat ochranu právům.² Ze základních funkcí právního státu vyplývá svobodný přístup každého člověka k soudům – právo na soudní ochranu.

Soudní moc je vykonávána nezávislými soudy. Nezávislost a samostatnost jsou nejdůležitější charakteristiky soudů a soudnictví jako takového. Samostatnost znamená, že pouze soudy mohou vykonávat soudnictví a nikdo jim nesmí zasahovat do jejich pravomocí, zároveň také znamená, že soudy nesmějí nahrazovat činnost, která přísluší jiným orgánům státní moci. Článek 82 Ústavy České republiky říká: „Soudci jsou při výkonu své funkce nezávislí. Jejich nestrannost nesmí nikdo ohrožovat.“³ Nezávislost lze proto tedy lépe vystihnout na nezávislosti soudců

Soudnictví lze dělit do čtyř skupin:

1) civilní – jedná se o nejstarší druh soudnictví, který vyplynul ze sporu mezi dvěma stranami. Soud zde vystupuje jako nezávislý třetí subjekt, který rozhoduje o právech, povinnostech a právech chráněných zájmech fyzických a právnických osob a státu.

2) trestní – zde se rozhoduje o vině obžalovaného a o udělení trestu. Tímto soudnictvím je zajišťována ochrana proti kriminalitě.

3) správní – jak již název napovídá, jedná se o soudnictví zaměřené na veřejnou správu. Jde o prostředek ochrany před nezákonnými rozhodnutími veřejné správy.

4) ústavní – v této oblasti soudnictví se rozhoduje o ústavnosti právních předpisů⁴

Z tohoto členění vyplívá obecnější členění na soudnictví obecné, kam spadá soudnictví civilní, trestní a správní a na soudnictví ústavní.

2.2 Zařazení odvětví ve veřejném sektoru podle kritéria potřeb

Odvětví soudnictví (justice) patří dle kritéria potřeb do 1. bloku – odvětví společenských potřeb. Justice je zde charakterizována jako: „uspokojování potřeb občana dovolat se spravedlnosti“ a do tohoto bloku patří spolu s veřejnou správou, armádou a policií.⁵

² SCHELLOVÁ, SCHELLE a kolektiv. *Soudnictví (historie, současnost a perspektivy)*, Eurolex Bohemia, 2004, ISBN 80-86432-65-3, s. 15

³ Ústava české republiky, hlava čtvrtá – moc soudní, článek 82

⁴ SCHELLOVÁ, SCHELLE a kolektiv. *Soudnictví (historie, současnost a perspektivy)*, Eurolex Bohemia, 2004, ISBN 80-86432-65-3, s. 20

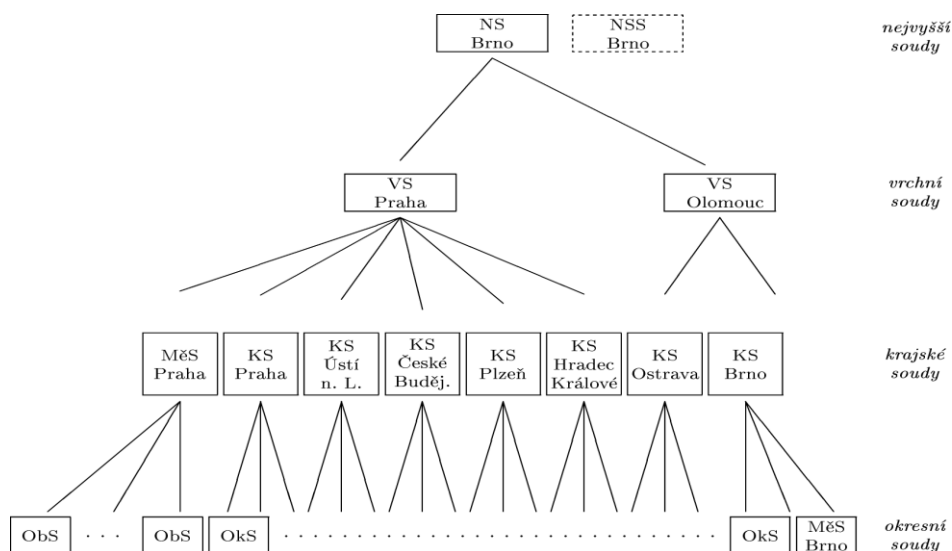
⁵ REKTOŘÍK J. *Ekonomika veřejného sektoru, distanční studijní opora*, Brno 2005, ISBN 80-210-3505-6, s. 18

3. Institucionální struktura odvětví. Organizace a řízení. Historické aspekty

3.1. Institucionální struktura, organizace a řízení

Soudní moc v ČR je vykonávána Ústavním soudem a soustavou soudů obecných. Následující obrázek shrnuje soudní strukturu v ČR.

Obr. č. 1 – Struktura soudů v ČR

Zdroj: KUČERA R., *Základy práva*, Brno 2003, 89 stran, ISBN 80-210-2940-4, s. 84

Jak jistě vidíme, v této soudní struktuře se Ústavní soud nenachází. Je to zapříčiněno tím, že Ústavní soud nespadá do struktury obecných soudů a netvoří ani další opravný prostředek proti rozhodnutí Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu. Budu se proto také Ústavnímu soudu samostatně věnovat v následující části mé seminární práce.

Ústavní soud

Ústavní soud byl zřízen Ústavou České republiky.

Sídlo Ústavního soudu se nachází v Brně v ulici Joštova.

Ústavní soud je tvořen 15 soudci. Tito soudci tvoří tzv. kolegiální orgány – čtyři tříčlenné senáty a plénum. Plénum je plné složení ÚS a rozhoduje se v něm při nejzávažnějších věcech, jako je například zrušení zákona.

Soudci Ústavního soudu jsou voleni na deset let a jsou jmenováni prezidentem republiky se souhlasem Senátu. Prezident republiky dále samostatně jmenuje předsedu a dva místopředsedy ÚS z řad soudců ÚS. Soudci mohou být voleni opakovaně. Mezi podmínky pro zvolení patří: bezúhonný občan ČR, minimálně 40 let (tzn. volitelnost do Senátu), vysokoškolské právnické vzdělání a deset let praxe v některém právnickém povolání.

Hlavním posláním Ústavního soudu je ochrana ústavnosti a základních práv a svobod, které vyplývají z Ústavy a Listiny základních práv a svobod. Hlavním úkolem se tak stává

přezkoumávání souladu zákonů s ústavou. Rozhodnutí Ústavního soudu jsou konečné a nelze se proti nim odvolávat.

Soudci Ústavního soudu jsou vybaveni imunitou, tzn., že nemůžou být trestně stíháni bez svolení Senátu a lze je zadržet pouze, když byli přichyceni při páchání trestného činu anebo bezprostředně po páchání trestného činu.

Soudce ÚS lze odvolat pouze při spáchání závažného provinění nebo v situaci kdy vykonává činnost neslučitelnou s výkonem soudce ÚS, dále když je zjištěno členství v některé z politických stran nebo hnutí, spáchal-li trestný čin a byl za něho odsouzen anebo když se déle než jeden rok nezúčastní jednání ÚS. V jiném případě nelze soudce odvolat. Soudce má také možnost dobrovolně se funkce vzdát. Funkce soudce také zaniká, pokud uplynula doba, na kterou byl jmenován a pokud přestal být volitelný do Senátu.

Každému soudci jsou na jeho návrh přiděleni tři advokáti jako asistenti. Hlavním úkolem asistentů je příprava podkladů pro rozhodování soudců.

Návrh na zahájení řízení je přidělen jednomu ze soudců. Ten pak vystupuje jako soudce zpravodaj.

Ústavní soud zastupuje, spravuje, svolává a řídí jednání jeho pléna předseda Ústavního soudu. Předseda ustanovuje generálního sekretáře, který se stará o chod ústavního soudu. Dále také jmenuje ředitele soudní správy, který řídí ekonomický a provozní odbor. Předseda je v době nepřítomnosti zastupován místopředsedy.

Obecné soudy

Státní správa soudů je vykonávána ministerstvem spravedlnosti prostřednictvím předsedů jednotlivých soudů. Správa zahrnuje zabezpečení chodu soudů apod.

Jak již jsme viděli na obrázku, obecné soudy jsou tvořeny Nejvyšším soudem, Nejvyšším správním soudem, vrchními soudy, krajskými soudy a okresními soudy.

Nejvyšší soud ČR má sídlo v Brně a je nejvyšším článkem soustavy spolu s Nejvyšším správním soudem. Soudci tvoří tři kolegia podle úseku své činnosti – trestní, občanskoprávní a obchodní. Nejvyšší soud se skládá z předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedů kolegií, předsedů senátů a dalších soudců. Soud rozhoduje v senátech nebo v tzv. velkých senátech. Senáty jsou složeny z předsedy soudu a dvou soudců. Velké senáty se skládají nejméně z devíti soudců příslušného kolegia. Stejně jako u ÚS i zde pomáhají soudcům asistenti. Nejvýznamnějším orgánem je plénum. U Nejvyššího soudu byla také zřízena soudcovská rada, která je poradním orgánem předsedy.

Nejvyšší správní soud má taktéž sídlo v Brně. Je vrcholným článkem správního soudnictví. Skládá se z předsedy a místopředsedy, předsedů kolegií, předsedů senátů a soudců. Také soudci nejvyššího správního soudu mají přiděleny dva asistenty. Podle závažnosti projednávané věci se rozhoduje ve čtyřech složeních: předseda senátu plus dva soudci, předseda senátu plus čtyři soudci, předseda senátu plus šest soudců anebo předseda senátu plus osm soudců. Posledním dvě složení se nazývají rozšířený senát.

V ČR jsou dva **vrchní soudy** – v Praze a v Olomouci. Vrchní soudy jsou tvořeny předsedy soudu, místopředsedy soudů, předsedy senátů a dalšími soudci. Soudci vykonávají rozhodovací činnost, předseda a místopředsedové vykonávají kromě rozhodovací činnosti státní správu a předsedové senátu vykonávají kromě rozhodovací činnosti též organizaci a řízení činnosti senátů. Vrchní soudy rozhodují v senátech složených z předsedy senátu a dvou soudců.⁶

V ČR bychom našli osm soudů **krajských** - v Praze (2), Hradci Králové, Ústní nad Labem, Plzni, Brně, Ostravě a Českých Budějovicích. Mezi činnosti krajských soudů patří: rozhodování o řádných opravných prostředcích proti rozhodnutím okresních soudů, dále rozhodování v obchodních věcech, řešení nejzávažnějších trestných činů apod. Tyto soudy se skládají rovněž z předsedy soudu, místopředsedů soudu, předsedů senátů a dalších soudců.

Okresní soudy tvoří nejnižší stupeň soustavy obecných soudů. Okresních soudů je v ČR celkem 85. Okresní soudy rozhodují o těch věcech, které nejsou svěřeny soudům krajským. Okresní soudy mají stejné složení jako krajské soudy. Rozhodování okresních soudů probíhá buď v senátech anebo samosoudcem. Senáty tvoří předseda senátu a dva místopředsedové. Samosoudcem může být předseda senátu nebo soudce. Předsedou senátu je vždy pouze soudce. V rámci okresních soudů jsou také jmenováni exekutoři.

3.2 Historické aspekty

Již v dávných dobách se lidé snažili řešit spory v mezilidských vztazích. Prvním vyšetřovatelem a soudcem byl kněz, to bylo zapříčiněno tím, že lidé věřili v nadpřirozenou moc a přírodní síly. První soudy v pravém slova smyslu můžeme však nalézt až se vznikem státu. Lze říct, že nejvýznamnější roli při tvorbě práva sehrála Říše římská, kdy základy římského práva se de facto prolínají soudním systémem doposud. Pro Českou republiku lze říci, že novodobé dějiny práva se začaly tvořit po II. světové válce, kdy pro toto období byl nejprve zlomovým rokem rok 1948 a následně rok 1989. Od roku 1989 dochází k tvorbě nových právních, norem nahrazující dosavadní právní normy poplatné předchozímu společenskému systému, přičemž tyto nové právní normy vychází ze základních principů demokracie. Tvorba novodobého práva byla velmi složitým procesem, neboť základním předpokladem pro její tvorbu je zcela jiný přístup, způsob myšlení. Na právní normy ČR od roku 2004 má výrazný vliv vstup České republiky do Evropské unie. Nepochybné je, že každá společenská změna přináší také zákonitě změnu v právním systému společnosti a tedy také v justici.

⁶ SCHELLOVÁ, SCHELLE a kolektiv. *Soudnictví (historie, současnost a perspektivy)*, Eurolex Bohemia, 2004, ISBN 80-86432-65-3, s..257

4. Uplatnění veřejné volby a kontroly v soudnictví

4.1 Kontrola

Hlavní prostředky kontroly soudnictví tvoří tzv. opravné prostředky. Opravný prostředek je použit účastníkem řízení, jestliže nesouhlasí s vydaným rozhodnutím daného soudu. Takto může postupovat od soudu na nejnižší úrovni až po nejvyšší soud. Tímto se soudy kontrolují navzájem – například účastník řízení nesouhlasí s rozhodnutím vydaným okresním soudem – odvolává se proto k soudu krajskému – soud krajský takto kontroluje vykonanou činnost soudu okresního. Tato kontrola je vykonána z podnětu účastníka řízení – tedy kohokoliv z veřejnosti. Nejvyšším článkem tohoto „řetězce“ je Nejvyšší soud, nelze ale podat opravný prostředek k Ústavnímu soudu.

4.2 Volba

Veřejná volba v oblasti soudnictví je používána jen přeneseně. Veřejnost- občané s volebním právem si volí své zástupce do Parlamentu, Parlament pak volí prezidenta a prezident poté rozhoduje o jmenování jednotlivých soudců. Veřejné volba je tak velmi vzdálená jmenování soudců. To, jestli veřejná volba ovlivní jmenování soudců je tak většinou otázkou názoru.

5. Analýza finančních zdrojů

Odvětví soudnictví spadá pod ministerstvo spravedlnosti a je také financováno z kapitoly tohoto ministerstva – kapitola 336. V této kapitole je zahrnuto obecné soudnictví, správní soudnictví, státní zastupitelství a také vězeňství. Ústavní soud je financován z kapitoly 358 – Ústavní soud.

Kapitola 336 – Ministerstvo spravedlnosti

V roce 2008 činily výdaje celé kapitoly MS zhruba 22,023 mld. Na této částce se justiční část podílela 13,975 miliardami, největší část těchto výdajů tvořily ostatní výdaje justiční části. Příjmy celé kapitoly MS byly zhruba 1,971 mld.

V roce 2009 činí výdaje celé kapitoly MS cca 21,687 mld. Na této částce se justiční část podílí 13,342 miliardami a největší část tvoří opět ostatní výdaje justiční části (zhruba 9,151 mld.). Z tohoto vyplývá, že výdaje jak celé kapitoly MS, tak i justiční části oproti minulému roku klesaly. Příjmy celé kapitoly MS činí zhruba 2,492 mld., tzn., že oproti minulému roku naopak vzrostly.

Tabulky shrnující příjmy i výdaje této kapitoly jsou přiloženy v příloze č. 1 a v příloze č. 2.

Kapitola 358 – Ústavní soud

Výdaje Ústavního soudu v roce 2008 dosahovaly výše 146,8 mil. Nejvyšší výdajovou položkou byly ostatní výdaje na zajištění činnosti Ústavního soudu (121,2 mil.). Příjmová stránka této kapitoly byla nulová.

V roce 2009 dosahují 161,7 mil – oproti minulému roku se zvýšily. Největší výdajovou položkou jsou opět ostatní výdaje na zajištění činnosti Ústavního soudu (136,1 mil.). Příjmy jsou opět nulové.

Tabulky shrnující příjmy a výdaje této kapitoly jsou přiloženy v příloze č. 3 a příloze č. 4.

6. Uplatnění faktorů efektivnosti v daném odvětví

Faktory efektivnosti ve veřejném sektoru se dělí na vnější a vnitřní.

K **vnějším faktorům** patří:

- ❖ politické uspořádání společnosti a s tím související působení veřejné volby a veřejné kontroly při rozhodování o struktuře a financování veřejného sektoru
- ❖ fungování tržního sektoru tím, že plátce daní vytváří atmosféru efektivnosti, výši vyprodukovaných daňových výnosů reguluje financování veřejných služeb
Daňové příjmy by měli tvořit určitou část příjmů všech odvětví veřejného sektoru. Ovšem jak lze vidět v tabulkách přiložených v přílohách č. 1,2,3 a 4, pokud nepočítáme příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, jsou daňové příjmy kapitoly 336 i 358 nulové.
- ❖ konkurenční prostředí uvnitř veřejného sektoru
V oblasti soudnictví včetně Ústavního soudu neexistuje konkurence.
- ❖ financování odvětví veřejného sektoru podle jeho výkonů a užitků

K **vnitřním faktorům** patří:

- ❖ věda a technika – využití poznatků
V oblasti soudnictví se využívá poznatků a znalostí soudních znalců. Soudní znalci jsou zaměřeni na určitý vědní obor a pomáhají tak v rozhodování soudů tím, že poskytnou podstatné informace z jejich oboru.
- ❖ struktura veškerých činností v jednotlivých odvětvích – primární, sekundární a řídicí funkce
- ❖ uplatnění všech forem dělby práce
- ❖ kvalifikace pracovníků
Kvalifikace pracovníků v soudnictví je nezbytná a velmi podstatná. Soudci musí mít vystudovanou vysokou školu s právním zaměřením, poté se stávají justičními čekateli. Justiční čekatel se může stát soudcem až po složení justičních zkoušek a následným jmenováním prezidentem republiky do funkce soudce.
- ❖ iniciativa pracovníků
Každý soudce podle rozvrhu práce, kterou mu stanoví předseda příslušného soudu, kdy má zpravidla určitou specializaci, přičemž je mu umožněno další vzdělávání v dané specializaci, zpravidla pořádané celorepublikově Ministerstvem spravedlnosti ČR. Toto další vzdělávání je částečně pro soudce povinné a ve zbytku záleží již na jejich vlastní iniciativě.
- ❖ systém řízení jako kardinální faktor efektivnosti veřejného sektoru

7. Aktuální problémy v soudnictví vč. doložení rešeršemi z informačních zdrojů. Vlastní názor na odvětví

7.1 Problémy v soudnictví

Prvním problémem v oblasti soudnictví jsou zajisté průtahy soudního řízení. Jde o nepřiměřeně dlouhé časové období, než dojde ke konečnému rozhodnutí soudu, kdy tyto období trávající i několik let žijí účastníci v nejistotě, což může vyvolávat s tím spojené osobní problémy, kdy navíc v případě podnikatelských subjektů může toto období nejistoty vést až k nucenému ukončení podnikatelské činnosti. Účastníci takto dlouho trávajících soudních sporů, kdy mají za to, že jim v důsledku toho vzniká újma, se pak také obracejí se svými dalšími žalobními návrhy na jejich odškodnění.

„Ministr hrozí až čtrnácti soudcům kárným řízením kvůli průtahům

Ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil (ODS) zvažuje, že podá podnět k zahájení kárného řízení proti deseti až čtrnácti soudcům z okresních soudů v Ústí nad Labem a Chomutově. Důvodem jsou průtahy řízení. Pospíšil k tomu dospěl po kontrole severočeské justice, která se řadu let potýká s takzvanými "nedodělkami".⁷

Následující výsledky kontroly svědčí o tomto problému severočeské justice.

„Severočeská justice - výsledky kontroly

Rok 2006

Počet soudců: 324 (stav nebyl naplněn)

V trestní agendě napadlo 15 349 věcí a vyřízeno bylo 16 074 věcí, tj. pouze 16 % z celorepublikového počtu. Počet nedodělků byl 10 034. Nedodělků starších 5 let bylo 236.

Rok 2008

Počet soudců: 372 (další zvýšení se připravuje)

V trestní agendě napadlo k 30. 11. 2008 14 760 věcí a vyřízeno bylo 17 777 věcí, tj. přes 18 % z celorepublikového počtu. Počet nedodělků se snížil na 9 194 věcí. Nedodělků starších 5 let je 301.⁸

Dalším problémem, který je středem veřejného dění této společnosti, jsou tzv. „rychlostudenti plzeňských práv“ a získávání doktorandských titulů u neakreditovaných komisí.

Následující úryvky z médií shrnují průběh této aféry, tak jak byl publikován v médiích.

„Proděkan na plzeňských právech čelí obvinění z plagiátorství

Západočeská univerzita má po případu Ivo Budila další plagiátorskou aféru. Proděkan plzeňské právnické fakulty Ivan Tomažič opsal celé desítky stran ve své dizertační práci,

⁷ Idnes. (Citováno dne 18.12.2009) Dostupný z <http://zpravy.idnes.cz/ministr-hrozi-az-ctrnacti-soudcum-karnym-rozenim-kvuli-prutahum-py9-/domaci.asp?c=A090109_112455_domaci_bar>

⁸ Idnes. (Citováno dne 18.12.2009) Dostupný z <http://zpravy.idnes.cz/ministr-hrozi-az-ctrnacti-soudcum-karnym-rozenim-kvuli-prutahum-py9-/domaci.asp?c=A090109_112455_domaci_bar>

kteřou obhájil v roce 2006. Opisování zkoumal jeden z plzeňských akademiků, když Tomažičovu práci srovnal s databázemi právnických textů.“⁹

„Plzeňská práva jsou prohnílá, kromě plagiátorství zmizela polovina dizertací

Poměry na plzeňské právnické fakultě se začne zabývat policie a znovu i ministerská komise. Bude zkoumat podivné praktiky při získávání titulů Ph.D. Z fakultní knihovny navíc zmizela víc než polovina dizertací. Rektor přesto stále nevidí důvod k odvolání vedení fakulty. „¹⁰

„Po skandálu s plagiátem rezignoval děkan plzeňské právnické fakulty

Dramatický start akademického roku zažívají studenti na Západočeské univerzitě v Plzni. Včera přišly o své děkany hned dvě fakulty. Po mnoha aférách rezignoval šéf právnické fakulty Jaroslav Zachariáš. Děkana filozofické fakulty Ladislava Cabadu odvolal rektor univerzity Josef Průša na návrh fakultního akademického senátu. „¹¹

„Pospíšil začal na plzeňských právech s prvními razantními kroky

Desítky studentů Právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni dostanou v nejbližší době obsílku, že musí fakultu opustit. Jedná se o studenty, kteří studují déle než osm let, což studijní řád univerzity neumožňuje. "Tito studenti budou muset odejít," uvedl nový vedoucí fakulty Jiří Pospíšil, kterého rektor univerzity funkcí pověřil tento týden.“¹²

„Práva v Plzni šla vystudovat i za dva měsíce, fakultě hrozí trestní stíhání

Kontrola na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni odhalila, že někteří studenti získali magisterský titul za pouhé dva měsíce. Jak k tomu došlo a zda za tím stála korupce, bude zjišťovat akreditační komise. Ministerstvo školství zároveň zvažuje podání trestního oznámení“.¹³

„Soudci z plzeňských práv by mohli soudit i po odebrání titulu

Justici hrozí další problém související s kauzou plzeňských práv. Soudce, kterému by byl odebrán titul JUDr., Mgr. či Ph.D., může podle českých zákonů soudit dál. Vyplyývá to z odborné analýzy, kterou si nechala zpracovat ministryně spravedlnosti Daniela Kovářová, upozornil deník Právo.“¹⁴

„Na právech v Plzni se dělaly zkoušky před komisemi, které nikdo neschválil

Titul Ph.D. na plzeňských právech získalo zřejmě neoprávněně čtrnáct z celkem šedesáti tří absolventů tamních doktorských studijních programů. Potvrdila to závěrečná zpráva

⁹ Idnes. (Citováno dne 30.12.2009) Dostupný z <http://zpravy.idnes.cz/prodekan-na-plzenskych-pravech-celi-obvineni-z-plagiatorstvi-pu6-/studium.asp?c=A090921_112818_studium_bar>

¹⁰ Idnes. (Citováno dne 30.12.2009) Dostupný z <http://zpravy.idnes.cz/plzenska-prava-jsou-prohnila-krome-plagiatorstvi-zmizela-polovina-dizertaci-1he-/studium.asp?c=A090921_123227_domaci_lpo>

¹¹ Idnes. (Citováno dne 30.12.2009) Dostupný z <http://zpravy.idnes.cz/po-skandalu-s-plagiatem-rezignoval-dekan-plzenske-pravnicke-fakulty-1ir-/studium.asp?c=A090926_130311_studium_jan>

¹² Idnes. (Citováno dne 30.12.2009) Dostupný z <http://zpravy.idnes.cz/pospisil-zacal-na-plzenskych-pravech-s-prvnimi-razantnimi-kroky-pht-/studium.asp?c=A091002_185013_studium_ban>

¹³ Idnes. (Citováno dne 30.12.2009) Dostupný z <http://zpravy.idnes.cz/prava-v-plzni-sla-vystudovat-i-za-dva-mesice-fakulte-hrozi-trestni-stihani-1u1-/studium.asp?c=A091006_112254_studium_pje>

¹⁴ Idnes. (Citováno dne 30.12.2009) Dostupný z <http://zpravy.idnes.cz/soudci-z-plzenskych-prav-by-mohli-soudit-i-po-odebrani-titulu-puq-/studium.asp?c=A091208_084329_studium_ban>

*rektorské komise Západočeské univerzity. Kontroly doktorských studií odhalily, že komise pro třináct absolventů byly účelově sestavené. A třeba předmět Teorie práva a právní filozofie v šesti případech zkoušeli odborníci z jiného oboru.*¹⁵

7.2 Vlastní názor na soudnictví

Tak jako každý obor, odvětví lidské činnosti, tak i soudnictví je tzv. o lidech – o lidském charakteru, aktivitě, ctižádosti a celkové snaze o prosazení v oboru jejich činnosti ve společnosti. Kvalitní výběr jedinců a jejich schopnosti jsou dle mého názoru základním předpokladem pro odpovídající výkon justice srovnatelný v celosvětovém měřítku. Předpokládám, že selhání několika jedinců, jež absolvovali Právnickou fakultu v Plzni za podivných okolností nemůže degradovat justici České republiky.

8. Komparace se stejným odvětvím ve vybrané zemi EU. Provázanost na EU

8.1 Komparace

Pro komparaci jsem si vybrala zemi Německo.

V Německu lze soudnictví rozdělit do dvou skupin – soudnictví řádné a specializované. Soudnictví řádné se zabývá oblastmi občanského a trestního práva. Do soudnictví specializovaného spadají tyto oblasti: správní, pracovněprávní, sociální a finanční. V oblasti řádného soudnictví je vrcholným orgánem Spolkový soudní dvůr. Spolkový soudní dvůr se skládá ze 125 soudců. Tito soudci jsou rozděleni do 5 trestních senátů a 12 civilních senátů plus ještě do 8 senátů speciálních. V oblasti specializovaného soudnictví má pak každá oblast svůj vrcholný orgán – Spolkový správní soud, Spolkový pracovní soud, Spolkový sociální soud a Finanční dvůr. Největší část německého soudnictví však pokrývá soudnictví řádné.

Stejně jako má Česká republika Ústavní soud, je i v Německu zřízen tento nejvyšší soudní orgán – Spolkový ústavní soud. Stejně jako v ČR je jeho hlavním posláním hlídání dodržování ústavy. Spolkový ústavní soud sídlí v Karlsruhe. Spolkový ústavní soud se skládá ze dvou senátů a každý senát se skládá z osmi soudců. Funkční období soudců Spolkového ústavního soudu je dvanáct let a není možné opětovné zvolení soudce

8.2 Provázanost na EU

Od vstupu České republiky do Evropské unie probíhá postupně velmi náročný proces harmonizace českého práva s právem Evropské unie. Smyslem této harmonizace je v základních principech sjednotit právo jednotlivých členských zemí EU.

¹⁵ Novinky. (Citováno dne 30.12.2009) Dostupný z <<http://www.novinky.cz/domaci/187825-na-pravech-v-plzni-se-delaly-zkousky-pred-komisemi-ktere-nikdo-neschvalil.html>>

9. Přehled legislativy pro dané odvětví

Nejdůležitějším legislativním prvkem v tomto odvětví je zajisté **Ústava České republiky** – tedy **ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992**, jejíž důležitou součástí je také **Listina základních práv a svobod**. Moc soudní je rozebrána v hlavě čtvrté, konkrétně v člancích 81 až 96. První dva články pojednávají o základních souvislostech soudní moci. V člancích 83 až 89 je rozebrán Ústavní soud. Články 90 až 96 pojednávají o organizaci soudnictví. V Listině základních práv a svobod je o soudnictví pojednáno v hlavě 5 - právo na soudní a jinou právní ochranu. (viz <http://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/ustava-cr.shtml>; <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>)

Dalším důležitým zákonem je zákon **č. 6/2002 Sb. ze dne 30. listopadu 2001 o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů**, zkráceně nazývaný jako **zákon o soudech a soudcích**. Tento zákon je základním organizačním prvkem českého soudnictví. (viz <http://zakony-online.cz/?s94&q94=all>)

Další důležité zákony:

Zákon č. 150/2002 Sb. ze dne 21. března 2002, soudní řád správní

Zákon č. 189/1994 Sb. ze dne 27. září 1994, o vyšších soudních úřednících

10. Závěr

Jedno staré advokátní přísloví říká: „K soudu se chodí pro rozhodnutí a k Pánu Bohu pro spravedlnost.“ Po seznámení se všemi materiály, s kterými jsem se při zpracování této seminární práce seznámila, přicházím k názoru, že určitě na tomto přísloví kus pravdy bude.

Seznam literatury:

SCHELLOVÁ, SCHELLE a kolektiv. *Soudnictví (historie, současnost a perspektivy)*, Eurolex Bohemia, 2004, 592 stran, ISBN 80-86432-65-3

REKTOŘÍK J. *Ekonomika veřejného sektoru, distanční studijní opora*, Brno 2005, 128 stran, ISBN 80-210-3505-6

KUČERA R., *Základy práva*, Brno 2003, 89 stran, ISBN 80-210-2940-4

Internetové zdroje:

www.nsoud.cz

www.concourt.cz

www.idnes.cz

www.novinky.cz

www.justice.cz

www.mfcr.cz

www.jurisprudence.cz

<http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/cz/>

<http://zakony-online.cz>

<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html> - Listina základních práv a svobod

<http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html> - Ústava České Republiky

Přílohy

Příloha č. 1 – Zákon o státním rozpočtu na rok 2008 – kapitola 336 Ministerstvo spravedlnosti

Ukazatele kapitoly 336 Ministerstvo spravedlnosti

		v tisících Kč
Souhrnné ukazatele		
Příjmy celkem		1 971 396
Výdaje celkem		22 023 820
Specifické ukazatele - příjmy		
Příjmy z pojištění na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti		762 675
v tom: pojištění na důchodové pojištění		628 085
pojištění na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti		134 590
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem		1 208 721
v tom: příjmy z rozpočtu Evropské unie bez SZP - programovací období 2004 až 2006 celkem		220
příjmy z rozpočtu Evropské unie bez SZP - programovací období 2007 až 2013 celkem		405 025
příjmy z prostředků ostatních zahraničních programů		3 376
ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem		800 100
Specifické ukazatele - výdaje		
Výdajový blok - Výdaje justiční část		13 976 181
v tom: výdaje spojené s výkonem předsednictví ČR v Radě Evropské unie		26 221
platy soudců		3 048 145
platy státních zástupců		1 112 245
ostatní výdaje justiční části		9 789 570
Výdajový blok - Výdaje vězeňská část		8 047 639
v tom: dávky důchodového pojištění		553 417
ostatní sociální dávky		606 680
ostatní výdaje vězeňské části		6 887 542
Průřezové ukazatele		
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci		10 491 277
Povinné pojištění placené zaměstnavatelem ¹⁾		3 671 460
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb		205 544
Platy zaměstnanců v pracovním poměru		3 873 651
Platy zaměstnanců ozbrojených sborů a složek ve služebním poměru celkem		2 243 162
Platy zaměstnanců v pracovním poměru odvozené od platů ústavních činitelů		1 112 245
Výdaje na výzkum a vývoj včetně programů spolufinancovaných z prostředků zahraničních programů ²⁾		6 000
v tom: ze státního rozpočtu celkem		6 000
v tom: institucionální výdaje celkem ³⁾		0
účelové výdaje celkem ³⁾		6 000
kryté příjmem z prostředků zahraničních programů ²⁾		0
Národní program výzkumu ⁴⁾		0
Programy v působnosti poskytovatelů ⁴⁾		0
Veřejné zakázky ⁴⁾		6 000
Mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji ⁴⁾		0
Výdaje na mezinárodní konference		0
Program sociální prevence a prevence kriminality		11 350
Program protidrogové politiky		6 800
Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.		40
Výdaje na programy spolufinancované z prostředků EU bez SZP - programovací období 2004 až 2006 celkem		690
v tom: ze státního rozpočtu		470
kryté příjmem z rozpočtu EU		220
Výdaje na programy spolufinancované z prostředků EU bez SZP - programovací období 2007 až 2013 celkem		467 180
v tom: ze státního rozpočtu		62 155
kryté příjmem z rozpočtu EU		405 025
Výdaje na společné projekty, které jsou z části financovány z prostředků ostatních zahraničních programů		3 376
v tom: ze státního rozpočtu		0
kryté příjmem z prostředků ostatních zahraničních programů		3 376

¹⁾ povinné pojištění na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojištění na veřejné zdravotní pojištění

²⁾ programy EU a ostatní zahraniční programy (např. EHP, Norsko)

³⁾ výdaje na výzkum a vývoj podle § 6 odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb.

⁴⁾ výdaje na výzkum a vývoj podle § 6 odst. 2 zákona č. 130/2002 Sb.

Zdroj: Zákon o státním rozpočtu na rok 2008;

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/360_2007_SR_P4_pdf.pdf

Ukazatele kapitoly 336 Ministerstvo spravedlnosti

		v tisících Kč
Souhrnné ukazatele		
	Příjmy celkem	2 492 504
	Výdaje celkem	21 687 449
Specifické ukazatele - příjmy		
	Daňové příjmy ⁵⁾	0
	Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti	740 211
	v tom: pojistné na důchodové pojištění	657 965
	pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	82 246
	Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	1 752 293
	v tom: příjmy z rozpočtu Evropské unie bez SZP - programovací období 2004 až 2006 celkem	0
	příjmy z rozpočtu Evropské unie bez SZP - programovací období 2007 až 2013 celkem	9 671
	příjmy z prostředků finančních mechanismů	11 052
	ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	1 731 570
Specifické ukazatele - výdaje		
	Výdajový blok - Výdaje justiční část	13 342 927
	v tom: výdaje spojené s výkonem předsednictví ČR v Radě Evropské unie	31 907
	platy soudců	3 048 145
	platy státních zástupců	1 111 286
	ostatní výdaje justiční části	9 151 589
	Výdajový blok - Výdaje vězeňská část	8 344 522
	v tom: dávky důchodového pojištění	604 000
	ostatní sociální dávky	675 510
	ostatní výdaje vězeňské části	7 065 012
Průřezové ukazatele		
	Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	10 742 984
	Povinné pojistné placené zaměstnavatelem ¹⁾	3 651 642
	Převod fondů kulturních a sociálních potřeb	210 634
	Platy zaměstnanců v pracovním poměru	4 059 063
	Platy zaměstnanců ozbrojených sborů a složek ve služebním poměru celkem	2 312 780
	Platy zaměstnanců v pracovním poměru odvozené od platů ústavních činitelů	1 111 286
	Výdaje na výzkum a vývoj včetně programů spolufinancovaných z prostředků zahraničních programů ²⁾	6 000
	v tom: ze státního rozpočtu celkem	6 000
	v tom: institucionální výdaje celkem ³⁾	0
	účelové výdaje celkem ³⁾	6 000
	kryté příjmem z prostředků zahraničních programů ²⁾	0
	Veřejné zakázky ⁴⁾	6 000
	Program sociální prevence a prevence kriminality	11 664
	Program protidrogové politiky	10 320
	Zajištění přípravy na krizové situace podle zákona č. 240/2000 Sb.	490
	Výdaje na programy spolufinancované z rozpočtu EU bez SZP - programovací období 2004 až 2006 celkem	0
	v tom: ze státního rozpočtu	0
	kryté příjmem z rozpočtu EU	0
	Výdaje na programy spolufinancované z rozpočtu EU bez SZP - programovací období 2007 až 2013 celkem	13 137
	v tom: ze státního rozpočtu	3 466
	kryté příjmem z rozpočtu EU	9 671
	Výdaje na společné projekty, které jsou zčásti financovány z prostředků finančních mechanismů celkem	13 008
	v tom: ze státního rozpočtu	1 956
	kryté příjmem z prostředků finančních mechanismů	11 052
	Výdaje na programy vedené v ISPROFIN celkem	1 590 046

¹⁾ povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění

²⁾ z rozpočtu EU a z prostředků finančních mechanismů

³⁾ výdaje na výzkum a vývoj podle § 8 odst. 1 zákona č. 130/2002 Sb.

⁴⁾ výdaje na výzkum a vývoj podle § 8 odst. 2 zákona č. 130/2002 Sb.

⁵⁾ bez příjmů z povinného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Zdroj: Zákon o státním rozpočtu na rok 2009;

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/475_2008_SR_P4_pdf.pdf

Ukazatele kapitoly 358 Ústavní soud

		v tisících Kč
Souhrnné ukazatele		
Příjmy celkem		0
Výdaje celkem		146 838
Specifické ukazatele - příjmy		
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem		0
Specifické ukazatele - výdaje		
Výdaje na zabezpečení plnění úkolů Ústavního soudu		146 838
v tom: platy soudců		22 270
náhrady výdajů spojených s výkonem funkce (zák. č. 236/1995 Sb.)		3 336
ostatní výdaje na zajištění činnosti Ústavního soudu		121 232
Průřezové ukazatele		
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci		70 599
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem ¹⁾		24 710
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb		1 412
Platy zaměstnanců v pracovním poměru		47 277

¹⁾ povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění

Zdroj: Zákon o státním rozpočtu na rok 2008;

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xber/mfcr/360_2007_SR_P4_pdf.pdf

Ukazatele kapitoly 358 Ústavní soud

		v tisících Kč
Souhrnné ukazatele		
Příjmy celkem		0
Výdaje celkem		161 715
Specifické ukazatele - příjmy		
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem		0
Specifické ukazatele - výdaje		
Výdaje na zabezpečení plnění úkolů Ústavního soudu		161 715
v tom: platy soudců		22 270
náhrady výdajů spojených s výkonem funkce (zákon č. 236/1995 Sb.)		3 336
ostatní výdaje na zajištění činnosti Ústavního soudu		136 109
Průřezové ukazatele		
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci		77 144
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem ¹⁾		26 229
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb		1 522
Platy zaměstnanců v pracovním poměru		53 806
Výdaje na programy vedené v ISPROFIN celkem		22 680

¹⁾ povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění

Zdroj: Zákon o státním rozpočtu na rok 2009;

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/475_2008_SR_P4_pdf.pdf